

Retouradres: Stadhuis, Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan de leden van de commissie Samenleving

Datum 9 juli 2013
Ons kenmerk 2013/239429
Contactpersoon J. Scholten
Doorkiesnummer 023-5113002
E-mail samenvoorelkaar@haarlem.nl
Onderwerp Voortgang transitie sociaal domein
Bijlagen 2

Geachte leden,

Met deze brief willen wij u informeren over de voortgang van de gehele transitie van het sociaal domein en de stand van zaken rond de decentralisaties en de uitvoering van de clusteropdrachten. Het is een vervolg op brief 2013/99909.

Op 11 april 2013 stelde u de nota 'Samen voor elkaar: op weg naar een nieuwe sociale infrastructuur in Haarlem' vast. In deze nota stellen we een nieuwe inrichting voor de beantwoording van hulpvragen voor, waarbij de burger centraal staat. De nieuwe sociale infrastructuur is de kapstok voor het verder uitwerken van de decentralisaties. De systeeminnovatie die nodig is, kent een hoge urgentie. Wanneer we deze systeeminnovatie onvoldoende realiseren, leidt dat tot kwaliteitsverlies en financiële problemen.

Zorgvuldigheid, tempo en innovatie

Op 20 juni besprak u ons procesvoorstel (2013/246430) om de doelen en effecten in het sociaal domein vast te stellen voor de begroting 2014. Het hoge tempo hierin is noodzakelijk om de transitieopgave te kunnen realiseren. Wij hebben hetzelfde beeld als de commissie over de vervolgstappen. De eerste stap daarin is de subsidiedialoog met partners in de laatste weken van augustus.

De omvang van de financiële opgave waar de gemeente Haarlem voor staat in 2015 is als volgt:

bedragen in € miljoen	Huidige uitgaven/ budgetten	Rijkskorting	Inschatting structureel beschikbaar budget
AWBZ	68,0	-17,0	51,0
Jeugd	30,0	-5,3	24,8
Hulp bij het huishouden	15,2	-6,1	9,1
Totaal	113,2	-28,3	84,9

Haarlem

Hieruit wordt duidelijk dat de jaarlijks beschikbare budgetten binnen het sociaal domein dalen met € 28,3 miljoen. Dit is een daling van ruim 25 procent! Om deze bezuinigingen op te kunnen vangen zijn er in 2014 al maatregelen nodig. Deze zijn opgenomen in de Kadernota 2013.

Invoeringsmiddelen

In de Meicirculaire 2013 zijn voor de decentralisatie Jeugd invoeringsmiddelen voor de jaren 2013 en 2014 beschikbaar gesteld. Deze bedragen voor Haarlem respectievelijk € 265.570 en € 51.778. Voor de decentralisatie Awbz was al een invoeringsbudget voor 2013 beschikbaar. Voor 2014 ontvangt Haarlem € 404.787.

Onderzoeken

Er zijn een paar onderzoeken in het sociaal domein gestart de afgelopen periode. De nulmeting van het onderzoek naar de stapeling van effecten is inmiddels afgerond. Deze zogenaamde Minimamonitor wordt u binnenkort ter informatie aangeboden. De onderzoeken naar kantelmogelijkheden binnen de te decentraliseren Awbz-taken en naar mogelijke voordelen van gezamenlijke inkoop door grotere gemeenten in Noord-Holland worden spoedig afgerond.

Subsidieverdeling innovatiebudget

Voor het jaar 2013 is een eenmalige subsidieregeling opgesteld om samen met partners en burgers tot innovaties in het sociaal domein te komen. In totaal zijn er 46 aanvragen ontvangen, voor een totaalbedrag van ruim € 1,4 mln. Het beschikbare budget was € 400.000. Alle voorstellen voldeden aan de gestelde criteria. Dit leidde tot scherpe keuzes. De indieners zijn uitgenodigd om hun projectaanvraag mondeling toe te lichten. Deze werkwijze werd door de indieners zeer gewaardeerd. De voorstellen zijn vervolgens gecategoriseerd naar de gewenste veranderbewegingen:

- bevordering van het zelforganiserend vermogen van burgers of buurten (sociale cohesie);
- versterking van eigen kracht en eigen netwerken binnen de basisinfrastructuur;
- vertraging of het voorkomen van de gang naar specialistisch aanbod door een goede informatie- en adviesfunctie;
- innovatie (in de wijze van samenwerken) om het specialistisch aanbod anders vorm te geven.

Daarbinnen is gekozen voor de meest innovatieve voorstellen. Daarbij is gekeken naar een gelijkwaardige verdeling over de doelgroepen (jongeren, volwassenen en ouderen, al dan niet in regie). Er zijn 20 projecten geselecteerd die op vernieuwende wijze een bijdrage leveren voor de Haarlemmer. De betrokken organisaties ontvangen dit jaar (een deel van) de aangevraagde subsidie om het project uit te voeren. Elk project zal in januari 2014 de resultaten presenteren.

Haarlem

Bewonersparticipatie

De afgelopen periode hebben we in goed overleg gesproken met bewoners via de SAMS, de SoZaWe-raad en de Wmo-raad. Dit najaar voeren wij het eerste gesprek met de nieuwe participatieraad.

Op 1 oktober organiseren wij een grote bijeenkomst waarvoor de wijkraden worden uitgenodigd. Tijdens deze bijeenkomst willen we in een goede dialoog met wijkvertegenwoordigers raken aan de hand van het participatiemiddel Kans en Kracht. Dit middel is een gespreksinstrument waarin situaties en hulpvragen van burgers centraal staan. Wij zullen u binnenkort verder informeren over dit instrument. In de loop van het najaar wordt het ingezet ten behoeve van stadsbrede participatie over de nieuwe sociale infrastructuur. Hierbij zoeken we samenwerking met onze partners. Het participatietraject zal bij Haarlemmers bijdragen aan het bewustwordingsproces dat de sociale infrastructuur gaat veranderen.

Ook vanuit de decentralisaties en clusteropdrachten worden gesprekken en bijeenkomsten met bewoners georganiseerd. Hierbij wordt zoveel mogelijk samen opgetrokken.

In de bijlagen kunt u lezen over de voortgang en resultaten van de decentralisaties en clusteropdrachten.

Met vriendelijke groet,

Jack Chr. van der Hoek

Wethouder welzijn, volksgezondheid, sport, dienstverlening en communicatie

Jan Nieuwenburg

Wethouder economie, volkshuisvesting, onderwijs, jeugdbeleid en sociale zaken

BIJLAGE 1 BIJ BRIEF 2013/239429

Stand van zaken decentralisaties

Jeugd

Wat gaat er gebeuren: de concept Jeugdwet

Vanaf 2015 krijgt de gemeente een groot aantal nieuwe taken die momenteel als volgt belegd zijn:

- De jeugd- en opvoedhulp die nu een verantwoordelijkheid van de provincie is.
- De jeugdbescherming en jeugdreclassering van het ministerie van Veiligheid en Justitie (aansturing belegd bij de provincie).
- De gesloten jeugdzorg onder regie van het ministerie van VWS.
- De jeugd-GGZ die onder de Zorgverzekeringswet valt.
- De zorg voor lichtverstandelijk gehandicapte jongeren (LVB) op basis van de AWBZ.

Ten opzichte van de vorige kabinetsperiode ligt er een extra taakstelling van € 150 miljoen, bovenop de € 300 miljoen uit het vorige Regeerakkoord. Deze € 450 miljoen per jaar betekent een korting van circa 15% van het budget, afhankelijk van het te overhevelen macrobudget.

De taakstelling wordt niet in een keer ingevoerd maar loopt op. In 2015 is de taakstelling € 120 miljoen, in 2016 € 300 miljoen en vanaf 2017 structureel € 450 miljoen.

In de Meicirculaire wordt een toelichting gegeven op het macrobudget en de bijbehorende verdeling over de individuele gemeenten. Er zijn nog steeds onzekerheden over het totaal bedrag door aannames in de berekening. Pas na besluitvorming over de wijze waarop maatregelen uit de Regeerakkoorden (Rutte I, Lenteakkoord en Rutte II) worden uitgewerkt en welk effect dit heeft op de uitgaven in het jeugddomein kan het definitieve beeld worden gegeven. Bij het te verdelen bedrag wordt in de circulaire voorzichtigheidshalve uitgegaan van het laagste scenario (met de hoogste kortingsbedragen en de laagste groeipercentages).

De verdeling van het beschikbare budget voor 2015 vindt plaats op basis van historische gegevens over het gebruik van jeugdzorg op gemeentelijk niveau (bron: SCP en Cebeon). Vanaf 2016 wordt een objectief verdeelmodel geleidelijk ingevoerd. In de Meicirculaire 2014 volgt de informatie over de budgetten per gemeente op basis van deze objectieve verdeling.

Op basis van deze (voorzichtige ingeschatte) verdeling krijgt Haarlem in 2015 € 29.257.390

Gemeenten staan dus voor de uitdaging om met minder geld betere zorg te bieden aan jeugdigen en hun opvoeders. Om dit te bereiken is een overheveling van de jeugdzorg in de huidige vorm niet reëel. We moeten met het hele sociale domein vernieuwen, creatieve verbindingen aangaan en nieuwe krachten aanboren, waaronder ook de krachten van de bewoners.

Lokaal, regionaal en bovenregionaal

In de vorige informatiebrief is ingegaan op de inzet die is en wordt gepleegd om de basisinfrastructuur en de Centra voor Jeugd en Gezin te versterken en zo een stevige basis te bouwen om de nieuwe taken goed uit te (blijven) voeren. Hier wordt volop op doorgepakt. Daarnaast heeft de afgelopen periode vooral in het teken gestaan van regionale en bovenregionale samenwerking op de taken die gezien het specialisme, de benodigde beschikbaarheid en de financiële en organisatorische draagkracht van de afzonderlijke gemeenten en regio's het best (boven)regionaal georganiseerd kunnen worden. Deze bijlage gaat met name op deze onderdelen verder in.

Bovenregionale samenwerking: de onderwerpen en samenwerkingsverbanden

In het portefeuillehoudersoverleg van 28 februari 2013 is besloten dat de gemeenten in Zuid- en Midden-Kennemerland, Haarlemmermeer en Amstelland samen gaan verkennen op welke onderdelen en op welke wijze samen gewerkt kan worden in de zorg voor jeugd. Deze verkenning vindt plaats voor de taken op het terrein van:

- Jeugdbescherming en jeugdreclassering
- Het organiseren van een Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK)
- Crisisdienst
- Gesloten jeugdhulp
- Specialistische zorg aan jeugdigen
- Pleegzorg

Om de verkenning uit te voeren is een brede bovenregionale ambtelijke werkgroep ingesteld vanuit de gemeenten Zuid- en Midden-Kennemerland, Haarlemmermeer (en incidenteel Amstelveen). Deze verkenning lijkt onderstaande richting op te gaan wat betreft bovenregionale samenwerking. Hierbij moet opgemerkt worden dat Haarlemmermeer uit gaat van variabele samenwerking binnen de KAMA-regio (Kennemerland, Amsterdam, Meerlanden en Amstelland) gezien de complexiteit veroorzaakt door het feit dat Haarlemmermeer binnen verschillende regio's valt (andere veiligheidsregio dan jeugdzorg regio).

1. Opdrachtgeverschap regio's Zuid- en Midden Kennemerland gezamenlijk én daarnaast afzonderlijk opdrachtgeverschap gemeente Haarlemmermeer.

Dit betreft de taken: jeugdreclassering, de jeugdbescherming en de specialistische zorg voor jeugd.

De regio's Zuid- en Midden-Kennemerland en de gemeente Haarlemmermeer maken hierbij zo mogelijk uniforme afspraken over de inkoop (bijvoorbeeld qua bekostigingssystematiek en producten) en de werkwijze (bijvoorbeeld voor wat betreft kwaliteit, verantwoording, klachtenafhandeling).

Vooralsnog wordt er - gelet op zorgvuldigheid en continuïteit van zorg - voor geopteerd om de regio's Zuid- en Midden Kennemerland en de gemeente Haarlemmermeer in belangrijke mate bij de huidige aanbieders te laten inkopen. In dit kader wordt opgemerkt dat op grond van de huidige wijze waarop de jeugdzorg is georganiseerd er voor wat betreft Kennemerland

enerzijds en de Haarlemmermeer anderzijds sprake is van diverse verzorgingsgebieden van de verschillende aanbieders.

De wijze van inkoop laat onverlet dat er - mede met het oog op de doelstelling van de decentralisatie - naar wordt gestreefd het (ambulante) aanbod zo lokaal als mogelijk te laten uitvoeren. Ook voor wat de toegang betreft wordt ingezet op een zo lokaal mogelijke vorm. Waar nodig kan hierbij gebruik worden gemaakt van regionaal georganiseerde expertise, zoals van regionale Beschermingstafels in het geval van de jeugdbescherming en de jeugdreclassering (zie voor een nadere toelichting hiervan de volgende paragraaf).

2. *Opdrachtgeverschap regio's Zuid- en Midden Kennemerland gezamenlijk én daarnaast afzonderlijk opdrachtgeverschap gemeente Haarlemmermeer, waarbij - in aanvulling op het gestelde onder sub 1 - bij de inkoop de mogelijkheid van het uitwisselen van aanbod/plekken wordt betrokken (flexibiliteit/voorkomen kwetsbaarheid).*

Dit betreft de gesloten jeugdzorg, de pleegzorg, de crisisopname en de crisishulpverlening. Ook hierbij maken de regio's Zuid- en Midden-Kennemerland en de gemeente Haarlemmermeer zo mogelijk uniforme afspraken over de inkoop (bijvoorbeeld qua bekostigingssystematiek en producten) en de werkwijze (bijvoorbeeld voor wat betreft werving pleegzorg, kwaliteit, verantwoording, klachtenafhandeling).

Vooralsnog wordt er - gelet op zorgvuldigheid en continuïteit van zorg - voor geopteerd om de regio's Zuid- en Midden Kennemerland en de gemeente Haarlemmermeer in belangrijke mate bij de huidige aanbieders te laten inkopen. En ook in dit kader geldt dat er voor wat betreft Kennemerland enerzijds en de Haarlemmermeer anderzijds sprake is van diverse verzorgingsgebieden van de verschillende aanbieders.

De wijze van inkoop laat onverlet dat er naar wordt gestreefd het aanbod zo dicht als mogelijk bij de woonplaats van de burger te laten uitvoeren. In dit verband wordt er echter op gewezen dat met name bij de gesloten jeugdzorg uiteraard de locaties van de betrokken aanbieders bepalend zijn. En voor wat betreft de inzet van pleegzorg kan er sprake zijn van situaties waarin het wenselijk is dat de uitvoering juist niet in/vlak bij de woonplaats van de jongere plaatsvindt. Ook hierbij wordt voor wat betreft de toegang ingezet op een zo lokaal mogelijke vorm.

3. *Opdrachtgeverschap regio's Zuid- en Midden Kennemerland én Haarlemmermeer gezamenlijk.*

Mogelijkheden worden verkend om gezamenlijk op te trekken in het opdrachtgeverschap ten aanzien van (onderdelen van) de crisisdienst en het Meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (AMHK).

Bovenregionale samenwerking: beknopte stand van zaken per taak

Jeugdbescherming en jeugdreclassering (JB en JR)

De jeugdbeschermingsmaatregel is er voor jeugdigen bij wie de gezonde en veilige ontwikkeling (ernstig) wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet (voldoende) helpt. De rechter legt de maatregel dwingend op.

Jeugdreclassering kan worden ingezet bij jongeren die een strafbaar feit plegen. Jongeren van 12 tot 18 jaar komen in aanmerking voor begeleiding door de jeugdreclassering. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter en in een aantal gevallen ook door de officier van justitie (OM-afdoening).

Over de toekomstige invulling van JB en JR worden gesprekken gevoerd met Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam en Noord-Holland, met de Raad voor de Kinderbescherming en zorgpartners.. Vanwege continuïteit van zorg zal de jeugdbescherming en jeugdreclassering vooralsnog door de rechtsopvolgers (gecertificeerde instellingen) van de momenteel in dit werkgebied werkzame bureaus jeugdzorg worden afgenomen, te weten BJZ-NH en BJAA (met onder hun vlag WSG, Leger des Heils en SGJ). In een later stadium (vanaf 2016) kan onderzocht worden of het alsnog wenselijk is om met één of juist meerdere gecertificeerde instellingen te gaan werken en of eventuele nieuwe gecertificeerde instellingen een rol kunnen spelen.

Naast de uitvoering van de taken JB en JR is ook de toegang tot het gedwongen kader een belangrijk aandachtspunt. Nu lopen alle meldingen aan de Raad via Bureau Jeugdzorg (BJZ). In een beeld waarin CJG coaches een grotere rol gaan spelen en langer en steviger naast het gezin kunnen blijven staan is het niet logisch een extra stap via BJZ in te voegen.

Een rechtstreekse melding van een CJG coach aan de Raad zou mogelijk moeten zijn. Aandachtspunt is dan wel de kwaliteit van de melding.

Verkend wordt of de inzet van JB en JR georganiseerd kan worden aan de hand van drie 'beschermingstafels' (ZK, MK en Haarlemmermeer) waaraan wekelijks Raad, BJZ en 'expert vrijwillig kader' zitten en waar gezinnen met CJG coach kunnen aanschuiven wanneer de CJG coach inschat dat drang of dwang nodig is. Aan de beschermingstafel wordt besloten welke inzet (dwang, drang, lokaal) nodig is. Deze drang en/of dwang wordt er tijdelijk bijgehaald net zoals er tijdelijk specialistische hulp bijgehaald kan worden.

Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK)

Voor het verkennen van de invulling van deze taak is al enige tijd een werkgroep aan de slag met deelnemers van de gemeenten, Steunpunt Huiselijk Geweld, Advies en Meldpunt Kindermishandeling/Bureau jeugdzorg Noord-Holland en Agglomeratie Amsterdam, de Raad voor de Kinderbescherming en OCK het Spalier. Om het gesprek over de gewenste regionale samenwerking goed te kunnen voeren worden verschillende functionaliteiten van het huidige AMK en SHG onderscheiden waaronder het doen van onderzoek, expertise centrum, geven van informatie en advies en casemanagement.

Op basis hiervan wordt een voorstel geformuleerd voor onderdelen die het beste bovenregionaal georganiseerd kunnen worden en onderdelen die het best lokaal/regionaal belegd kunnen worden. Voor de bovenregionale organisatie lijkt het logisch aan te sluiten bij de schaal waarop JB en JR georganiseerd wordt. Van belang hierbij is dat de huidige centrumgemeente rol die Haarlem vervult voor het huidige Steunpunt Huiselijk Geweld in de nieuwe wetsvoorstellen losgelaten lijkt te worden. In de nieuwe Jeugdwet staat dat dit bovenlokaal georganiseerd moet worden.

Crisisdienst

Onder deze taak wordt zowel de 24-uurs telefonische bereikbaarheid, de directe inzetbaarheid van mensen vanuit verschillende expertises, consultatiefunctie en de beschikbaarheid van 'crisisbedden' verstaan. Op dit moment zien we dat crisisdiensten vanuit verschillende velden separaat worden aangeboden (o.a. jeugd en opvoedhulp, BJZ, J-GGZ, jeugd en volwassenenzorg, 24-uurs bereikbaarheid maatschappelijk werk). Verkend worden mogelijkheden en noodzaak om crisisdiensten samen te voegen om vervolgens na te gaan welke schaal dan optimaal is voor de verschillende onderdelen. Hierbij is een sterke verbinding met het AMHK noodzakelijk.

Gesloten jeugdzorg (jeugdzorg plus)

Op dit moment is Nederland opgedeeld in vijf zorggebieden van ieder drie provincies. Ieder zorggebied neemt in principe jongeren uit het eigen zorggebied op voor behandeling in de jeugdzorg plus. Jongeren uit Midden- en Zuid-Kennemerland gaan met name naar Transferium, jongeren uit Haarlemmermeer en Amstelland met name naar de Koppeling. VWS en VNG zijn momenteel nog in gesprek over de vraag of de jeugdzorg plus (in een overgangperiode) landelijk aangestuurd en bekostigd wordt. Wanneer deze taak wel lokaal bij gemeenten belegd wordt zullen Transferium en de Koppeling de aanbieders voor de regio blijven en zijn vraagstukken die beantwoord moeten worden:

Op welk schaalniveau en in welke vorm moet gezamenlijk opdrachtgeverschap en (gezamenlijke) bekostiging vormgegeven worden, rekening houdend met gewenste beschikbaarheid (en hiermee eventueel ook financieren van tijdelijke leegstand) en spreiding van de financiële risico over de tijd/gemeenten? Hoe kunnen (financiële) prikkels ingebouwd worden om van 'bedden' naar preventie te verschuiven? Hierover worden gesprekken gevoerd en ideeën gevormd.

Specialistische zorg

In gesprek met instellingen in jeugd GGZ, (L)VB, Jeugd en Opvoedhulp wordt uitgewerkt welke onderdelen van de huidige 'geïndiceerde zorg' zeer specialistisch zijn en behouden zouden moeten worden binnen de specifieke instellingen, op welke onderdelen verder gaande samenwerking/integratie mogelijk is (multifocale trajecten) en hoe een (nog verdere) verschuiving kan plaatsvinden van residentiële zorg naar ambulante zorg en pleegzorg. Belangrijk in deze gesprekken is ook de rol van de CJG coaches, de preventieve rol die zij kunnen spelen in het enerzijds voorkomen van de noodzaak om specialistische zorg in te zetten en anderzijds de snelle goede beoordeling welke specialistische inzet nodig is wanneer de problematiek hier wel om vraagt.

Dit vormt de basis voor de volgende stap wat bovenregionaal, regionaal en lokaal aangeboden kan worden.

Pleegzorg

De inzet van pleegzorg in de regio waarin de verkenning plaatsvindt wordt op dit moment georganiseerd en begeleid door twee instellingen: OCK het Spalier (Zuid en Midden Kennemerland) en Spirit (Haarlemmermeer).

Er zal ook na 2015 naar gestreefd worden zoveel mogelijk kinderen die niet meer thuis kunnen wonen te laten opgroeien in een (netwerk)pleeggezin, gezinshuis of een vorm die zoveel op een gezin lijkt. Met BJZ en OCK het Spalier wordt gesproken over wat gemeenten, provincie en jeugd- en opvoedhulpaanbieders nu al kunnen doen om het aantal geschikte plaatsen uit te breiden.

Samenwerking met Passend Onderwijs

Zowel met het Voortgezet Onderwijs als met het Primair Onderwijs vindt nauwe samenwerking plaats.

In het samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs is besloten om deel te nemen aan de pioniersaanpak van OCW en VWS waarin de verbinding tussen Passend Onderwijs en de transitie jeugdzorg wordt gelegd. Het Voortgezet Onderwijs, gemeenten en instellingen werken hierin samen om problemen van leerlingen vroegtijdig te onderkennen, snel en effectief op te pakken en tegelijkertijd deskundigheid te importeren in de school. De CJG coaches spelen hierin een belangrijke rol.

Ook worden de visies verbonden tot een gezamenlijke basis voor een ondersteuningsplan.

Het samenwerkingsverband van het Primair Onderwijs is door OCW als een van de twee regio's in het land gevraagd deel te nemen aan een experiment Passend Onderwijs dat inhoudt dat 1 augustus 2013 al gestart wordt met passend onderwijs onder de experimentwet (een jaar eerder dan in andere regio's). Het ondersteuningsplan dat hiervoor is opgesteld in samenwerking met de gemeenten is geaccordeerd in het 'Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO)' zoals verplicht. De gemeenten hebben hiervoor input geleverd. Dit maakt dat we nauwer betrokken zijn bij elkaars werkprocessen en biedt de kans afspraken over werkwijze die onder andere de inzet van de CJG coaches optimaal ondersteunt nu al vast te leggen, goed te volgen en waar nodig volgend jaar bij te stellen.

Vervolgstappen

De planning zit er als volgt uit:

juni 2013	Verder (inhoudelijk) uitgewerkt voorstel zorg voor jeugd en (boven)regionale samenwerking
september 2013	Concept beleidsnotitie zorg voor jeugd en (boven)regionale samenwerking
november 2013	Bijgestelde concept beleidsnotitie zorg voor jeugd en (boven)regionale samenwerking
december 2013	Vastgestelde concept beleidsnotitie zorg voor jeugd en (boven)regionale samenwerking

Een van de stappen die in het najaar genomen moet worden (onderdeel vormt van de concept beleidsnotitie) is het opstellen van een transitie-arrangement. In dit transitie-arrangement moet worden beschreven op welke manier de continuïteit voor cliënten in het overgangsjaar wordt georganiseerd. Deadline voor deze arrangementen is 31 oktober. De transitiecommissie zal deze plannen toetsen.

Awbz

Specialistisch aanbod Awbz: Zuid-Kennemerland en IJmond

De gemeenten in Zuid-Kennemerland en IJmond hebben afgesproken dat in het kader van de decentralisatie Awbz gestreefd wordt naar één inkoopstrategie voor het specialistisch aanbod, en dat zij hierin gezamenlijk optrekken. Ook is afgesproken de gezamenlijke inkoopstrategie te baseren op een inhoudelijke analyse van de kantelmogelijkheden van het huidige aanbod. Daaruit moet volgen hoe de zorg en ondersteuning in de toekomst binnen de Wmo georganiseerd kan worden en wat daarbij lokaal gebeurt en wat regionaal.

Kantelonderzoek HHM

Het onderzoek naar de kantelmogelijkheden van het huidige aanbod is uitbesteed aan bureau HHM. Het eindrapport is in juli klaar. Basis voor het onderzoek naar kantelmogelijkheden is een impactanalyse van de gegevens van het zorgkantoor. Deze impactanalyse geeft een overzicht van huidige cliënten en aanbieders, verdeeld naar functies ('producten'), grondslagen ('doelgroepen'), leeftijdscategorieën en omvang van de geleverde zorg. Het bevat ook een raming van de instroom van cliënten als gevolg van het afschaffen van de lichtere zorgzwaartepakketten (intramurale zorg).

Het tweede deel van het onderzoek van HHM is het eigenlijke kantelonderzoek. Dit bestaat uit een aantal onderdelen:

- Kwalitatieve beschrijving van circa 30 te onderscheiden huidige cliëntgroepen.
- Kwalitatieve beschrijving van de kantelmogelijkheden van het huidige Awbz-aanbod voor de 30 cliëntgroepen.
- Kwantitatieve analyse van de kantelmogelijkheden. Dit is het eindresultaat van het onderzoek van HHM.

Deze laatst genoemde kwantitatieve analyse bestaat uit een aantal elementen:

- Raming aantallen cliënten per cliëntgroep.
- Percentage besparingspotentieel per functie ('product') per cliëntgroep. Besparing kan bijvoorbeeld gerealiseerd worden door meer inzet van vrijwilligers en mantelzorgers, dagbesteding via het welzijnswerk of door middel van domotica.
- Raming van de investering die nodig is om de besparing mogelijk te maken, zoals in training en coaching van vrijwilligers en mantelzorgers en in respijtzorg.

Vervolgstappen en planning

We hebben HHM gevraagd het kantelonderzoek uit te voeren vanwege hun ruime ervaring met inhoudelijke analyses voor zorgaanbieders, gemeenten en de rijksoverheid. Voor ons als gemeenten geeft het veel inzicht en houvast, maar is het in de eerste plaats een middel om het gesprek met zorgaanbieders en cliëntenorganisaties een stap verder te brengen. In deze gesprekken zullen we de vele aannames die door HHM worden gedaan toetsen en waar nodig bijstellen.

Vanaf eind mei hebben we gedurende een aantal weken bijeenkomsten met expertgroepen namens de Vereniging Bedrijfstak Zorg, cliëntenraden van zorginstellingen, cliënten-/belangenorganisaties, zorgaanbieders, welzijnsinstellingen en vrijwilligersorganisaties.

Planning is dat er vervolgens voor het zomerreces een eerste beeld bestaat van de kantelmogelijkheden van het huidige aanbod en over de vraag wat we lokaal gaan organiseren en wat regionaal. Tevens moet er dan op hoofdlijnen een visie zijn op de invulling van het opdrachtgeverschap en de toegang tot de zorg en ondersteuning waar gemeenten verantwoordelijk voor worden. Na het zomerreces start het bestuurlijk besluitvormingsproces, resulterend in 'keuzenota's' die door de afzonderlijke colleges en/of gemeenteraden voor het einde van het jaar worden vastgesteld. Voor dit besluitvormingsproces is een gezamenlijke planning in voorbereiding. Doel is dat 2014 in het teken kan staan van de implementatie.

Zeer specialistisch aanbod Awbz: Kennemerland en Amstelland-Meerlanden (KAM)

Op het portefeuillehoudersoverleg van 28 februari 2013 is afgesproken een verkenning te doen van de wenselijkheid en noodzakelijkheid van regionale samenwerking op het niveau van Kennemerland en Amstelland-Meerlanden (KAM). De verkenning richt zich op zeer specialistische zorg en ondersteuning voor specifieke doelgroepen. Op basis van landelijk onderzoek, inbreng van de Vereniging Bedrijfstak Zorg (VBZ) in de KAM-regio en eigen inzichten, is een lijst opgesteld van voorzieningen/doelgroepen die zouden kunnen behoren tot de categorie 'zeer specialistisch':

Doelgroepen:

- mensen met een ernstige meervoudige complexe beperking
- mensen met verstandelijke beperking en gedragsproblematiek
- mensen met een ernstige psychiatrische aandoening
- mensen met een zintuiglijke beperking
- complexe NAH (niet aangeboren hersenletsel)
- jong-dementerenden
- epilepsie

Voorzieningen:

- kort verblijf / logeervoorzieningen (respijtzorg)
- palliatieve zorg

Voor deze doelgroepen en voorzieningen worden factsheets gemaakt waarin informatie wordt weergegeven over de aard en omvang van de doelgroep, het huidige aanbod, de huidige aanbieders en aandachtspunten en kansen voor vernieuwing. In deel II van ieder factsheet wordt een gemotiveerd voorstel gedaan voor de schaalgrootte waarop aanbod gerealiseerd moet worden. Criteria die daarbij een rol spelen zijn:

- omvang van de doelgroep
- frequentie van de vraag naar zorg

- benodigde expertise
- belang van beschikbaarheid/bereikbaarheid
- schaal waarop aanbieders zijn georganiseerd
- schaalvoordelen inkoop

Voor het maken van de factsheets vindt overleg plaats met zorgaanbieders en andere experts en worden gegevens gebruikt van de zorgkantoren en het CIZ. Naar verwachting zijn de factsheets in september gereed.

Naast bovengenoemde verkenningen door middel van factsheets per doelgroep/voorziening vindt ook nog op KAM-niveau een onderzoek plaats naar (on)mogelijkheden van het anders organiseren van verschillende vormen van doelgroepenvervoer. Het resultaat van dit onderzoek wordt na het zomerreces verwacht. Verder vindt in opdracht van Zuid-Kennemerland en Amstelland-Meerlanden een onderzoek plaats naar alternatieven voor het huidige aanbod van dagbesteding. De inventarisatie van dagbestedingslocaties in dit onderzoek wordt gecombineerd met de inventarisatie van vastgoed voor dagbesteding die door de VBZ wordt uitgevoerd.

Participatiewet

De Kadernota Werk! is op 28 februari 2013 vastgesteld door de gemeenteraad. Met die vaststelling zijn de uitgangspunten voor de implementatie voor de Participatiewet duidelijk.

Ontwikkelingen

Het ministerie van SZW heeft in haar brief aan de kamer van 21 december 2012 de Contouren beschreven van de nota Participatiewet. Het kabinet legt de uitvoering van de Participatiewet (voor WWB, voormalig Wajong en Wsw) bij gemeenten. Op 11 april 2013 hebben het kabinet en de sociale partners een Sociaal Akkoord gesloten. Met dit akkoord vinden kabinet en sociale partners elkaar in een structurele aanpak voor de economie en de arbeidsmarkt, met als doel om zoveel mogelijk mensen een eerlijke kans te geven op werk en economische zelfstandigheid.

Door het Sociaal Akkoord verandert een aantal afspraken in het regeerakkoord. Ook de Participatiewet gaat daardoor op onderdelen veranderen en gaat later in (vanaf 1 januari 2015). Het ministerie is nog bezig met de verdere voorbereiding van de wet en samenhang met het Sociaal Akkoord. Het Sociaal Akkoord voorziet bijvoorbeeld ook een rol voor werkgevers, werknemers en regionale structuren.

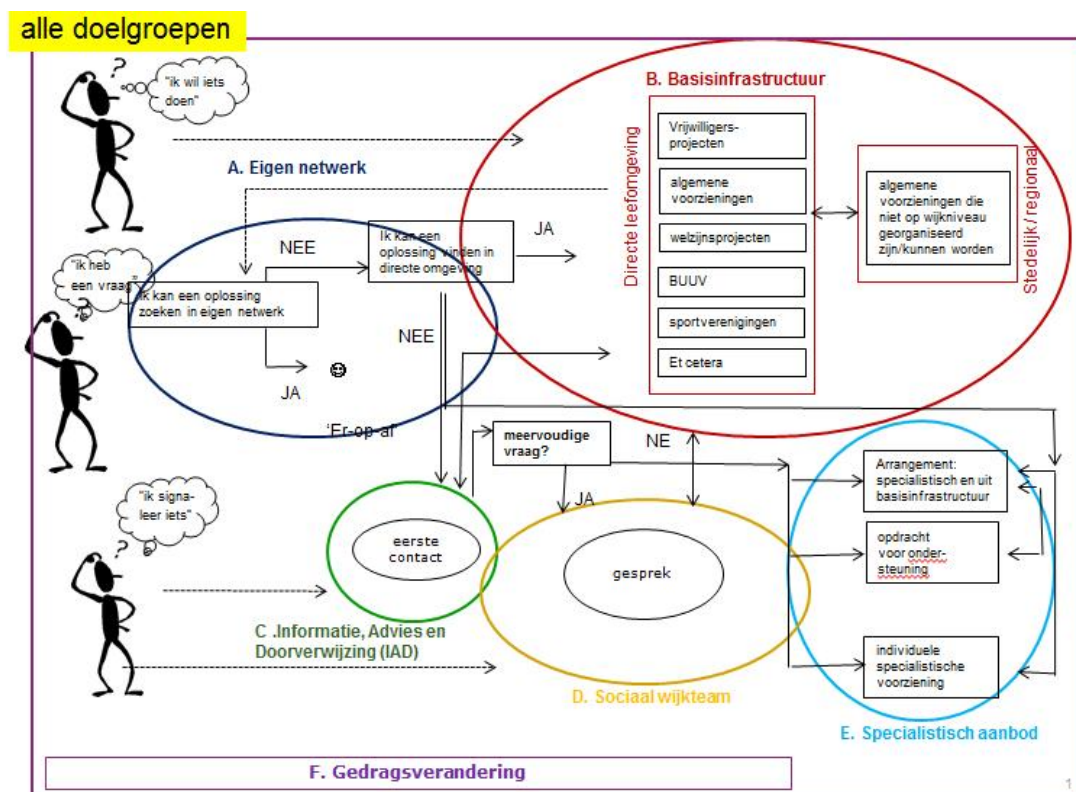
Staatssecretaris Klijnsma beoogt de nieuwe wetgeving zo snel mogelijk naar de Tweede Kamer te sturen, zodat gemeenten en uitvoeringsorganisaties de tijd hebben om zich goed voor te bereiden op de invoering. De wetgeving ligt waarschijnlijk najaar 2013 in de Tweede Kamer. Bovendien stuurt het kabinet nog voor de zomer

een hoofdlijnenbrief naar de Tweede Kamer over de gevolgen van het Sociaal Akkoord voor de Participatiewet.

De belangrijkste afspraken uit het Sociaal Akkoord:

- Er komen 35 regionale *Werkbedrijven*. Het Werkbedrijf vormt straks de schakel tussen de werkgever en mensen met een arbeidsbeperking die aan de slag worden geholpen. Gemeenten hebben de lead bij de Werkbedrijven. Zij werken daarbij samen met de sociale partners en het UWV. Werkgevers hebben aangegeven dat zij op regionaal niveau betrokken zullen zijn bij de financiering van de Werkbedrijven. Het Werkbedrijf is niet een fusie van de bestaande werkbedrijven of Sw bedrijven. Het Werkbedrijf is de schakel om mensen te verbinden met de banen waarvoor werkgevers garanties hebben afgegeven.
- De *Wajong* is per 1-1-2015 alleen nog toegankelijk voor mensen die nooit zullen kunnen werken. Zij zijn cliënt van het UWV. Jongeren die niet in aanmerking komen voor de Wajong omdat zij arbeidsvermogen hebben, vallen onder de doelgroep van de Participatiewet. Mensen die al in de Wajong zitten worden herkeurd. Als uit de herkeuring blijkt dat zij arbeidsvermogen hebben, dan kunnen zij een beroep doen op gemeenten voor re-integratieondersteuning en/of een uitkering. Het moment waarop mensen overgaan naar gemeenten wordt nog nader uitgewerkt.
- Vanaf 1-1-2015 is het niet meer mogelijk in de Wsw in te stromen. Wie nu al in de Wsw werkt houdt zijn wettelijke rechten en plichten. Ook blijft het voor gemeenten mogelijk begeleid werken voor deze mensen te organiseren.
- *Baangarantie*: werkgevers stellen zich garant voor extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking die niet zelfstandig het minimumloon kunnen verdienen. De eerste 2.500 extra banen in 2014 en in oplopende aantallen voor de jaren daarna. Vanaf 2026 levert dit structureel 100.000 extra banen in de marktsector voor deze doelgroep op. In aanvulling hierop draagt de overheid vanaf 2014 zorg voor 2.500 extra banen per jaar. Dit loopt op tot 25.000 extra banen vanaf 2024.
- Het kabinet werkt de *quotumregeling* uit met de in het akkoord genoemde jaarlijkse aantallen. Als het aantal afgesproken banen niet wordt gerealiseerd, treedt de quotumregeling in werking. In de jaren 2015 en 2016 moeten in totaal 11.000 extra banen zijn gerealiseerd in de marktsector. Als uit de eerste meting eind 2016 blijkt dat die aantallen niet zijn gehaald treedt na overleg met de sociale partners en gemeenten het quotum in werking.
- In het Sociaal Akkoord is afgesproken dat *loonkostensubsidie* loondispensatie vervangt. Bij loonkostensubsidie compenseert de overheid de werkgever voor het verschil tussen de loonwaarde en het wettelijk minimumloon.

BIJLAGE 2 BIJ BRIEF 2013/239429 Stand van zaken clusteropdrachten

B. Basisinfrastructuur

Opdracht

Voldoende aanbod in de eigen leefomgeving om het beroep op duurdere, vaak ingrijpende specialistische zorg af te laten nemen.

Resultaten

Naar aanleiding van het voorgenomen besluit van het college om de subsidies in het sociaal domein op te zeggen, is er volop discussie ontstaan over de vraag hoe we omgaan met onze bestaande subsidierelaties in de huidige basisinfrastructuur. Het vervolg hierop is nog niet duidelijk zodat de door het college voorgestelde investeringsagenda nog niet kan worden uitgevoerd. Dat geldt onder andere voor de versterking van vrijwillige inzet en BUUV.

Wel zijn we druk bezig om voor programma 3, 4 en 7 nieuwe maatschappelijke effecten en doelen te benoemen als basis voor onze vraagformulering aan partners in de stad in 2014.

C. Informatie, Advies en Doorverwijzing (IAD)

Opdracht

Haarlemmers gaan zelf op zoek naar een oplossing voor hun vraagstuk. Als zij daar niet uitkomen, worden zij zo snel en goed mogelijk geholpen en zoveel mogelijk doorverwezen naar oplossingen in het eigen of buurtnetwerk. Als zij daar geen oplossing vinden, kunnen zij ook worden doorverwezen naar bijvoorbeeld het Sociaal wijkteam. Op alle plekken waar Haarlemmers vragen stellen, of waar problemen gesignaleerd worden, wordt op dezelfde manier informatie, advies en ondersteuning geboden.

Resultaten

De te behalen resultaten liggen op het gebied van: (1) de methodiek voor vraagverheldering, (2) de informatiekundige ondersteuning en (3) de kanalen van klantencontact (waaronder de schaal en locatie). We benadrukken dat die resultaten waar mogelijk zijn gerealiseerd in samenwerking met relevante partners. Dit is van belang vanwege de opdracht die het cluster IAD heeft gekregen. Het sociaal domein is uitgestrekt en de gemeente Haarlem bestrijkt dat domein niet alleen. Als we op alle plekken in het sociaal domein op dezelfde manier informatie en advies bieden dan moeten we dat in samenwerking met onze partners doen.

1. Er is gekozen voor de Zelfredzaamheid-Matrix (ZRM) als methode voor vraagverheldering. Dit is een geordend systeem waarbij aan elf domeinen van het dagelijks leven (zoals inkomen en dagbesteding) een waarde voor zelfredzaamheid wordt toegekend. Zelfredzaamheid is de uitkomst van vaardigheden, omstandigheden en beweegredenen om goed in het dagelijks leven te functioneren.
2. Er is gekozen voor ICT-systeem Mens Centraal om burgers informatiekundig te ondersteunen bij het onderzoeken van een probleem en het vinden van de passende oplossingsrichting. De vraagverheldingsmethodiek ZRM is hierin geïntegreerd. Het ICT-systeem maakt gebruik van bestaande standaardinformatiebronnen, zoals de Gemeentelijke Basis Administratie, en biedt zo een digitaal klantdossier waarin verschillende partners (inclusief de Haarlemmer zelf) samen kunnen werken aan de oplossing van het probleem.
We onderzoeken hoe we MensCentraal kunnen verbinden met de informatie op de website van de gemeente Haarlem en andere online informatiebronnen, zodat er een maatwerk informatie-aanbod voor Haarlemmers ontsloten kan worden.
De hoofdafdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid werkt vanaf 13 mei 2013 met dit nieuwe systeem. MensCentraal zal ook worden gebruikt door de sociale wijkteams. Op dit moment wordt de implementatie van MensCentraal bij de afdeling WMO voorbereid. De gemeente Haarlem heeft besloten dat MensCentraal ook het ICT-instrument is voor doorontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin.

3. Er is onderzoek gestart naar de herinrichting van de fysieke loketten in het sociaal domein. Er zijn nu verschillende plekken in de stad, waar een Haarlemmer met een vraag terecht kan. Zo zijn er naast de locaties van het CJG, voor vragen over opvoeden en opgroeien, zes plekken in de stad voor vragen over wonen, welzijn, zorg, vervoer en inkomen. Deze vallen onder Loket Haarlem, een samenwerkingsverband van elf maatschappelijke partnerorganisaties. Daarnaast is er een loket voor maatschappelijke opvang, de Brede Centrale Toegang en zijn er nog gemeentelijke loketten, zoals het WMO-loket. De noodzaak en functie van alle loketten wordt in samenhang onderzocht zodat er een beargumenteerde keuze voor een integrale loketfunctie gemaakt kan worden. Het eerste loket dat samen met partners onderzocht is, is Loket Haarlem.

D. Sociaal wijkteam

Opdracht

Voor complexere vragen van burgers met (tijdelijk) regieverlies kijken professionals breed naar het oplossen van hulpvragen.

Resultaten

Er gaan twee sociale wijkteams starten. Een wijkteam bestaat uit een WMO-consulent en een SoZaWe-frontofficemedewerker van de gemeente, een maatschappelijk werker van Kontext, CJG-coaches namens het Centrum voor Jeugd en Gezin, een wijkverpleegkundige vanuit Zorgbalans en een opbouwwerker van Dock. Het team in Boerhaave en Meerwijk is compleet en is aan de slag. Het team voor de Slachthuisbuurt en Parkwijk is vrijwel compleet en start per 1 augustus.

Bij de start van beide teams investeren we in de relaties en netwerken die in beide wijken aanwezig zijn, om de basis te leggen voor een goede samenwerking. Voor de sociale wijkteams is inmiddels een begeleidingsgroep ingesteld waarin de deelnemende organisaties zijn vertegenwoordigd.

We leggen nog dit jaar nog een plan voor hoe we de functie van sociale wijkteams gemeentebreed willen organiseren. Immers het wijkteam is als cruciaal onderdeel van de nieuwe sociale infrastructuur opgenomen. De bemensing van het wijkteam door gemeente/partners kan verschillen per gebied afhankelijk van de aard van de problematiek; de grootte van een gebied voor een wijkteam verschilt ook afhankelijk van de problematiek.

E. Specialistisch aanbod

Opdracht

Hoe kunnen we tijdig de juiste (zwaarte van) zorg inzetten en ook de kosten beheersen? Wat is gespecialiseerde zorg en wat kan deels overgenomen worden vanuit de andere clusters?

Resultaten

Er is een werkagenda opgesteld waaruit een integraal voorstel voor besluitvorming over specialistische zorg volgt, uitgaande van de decentralisaties en de samenhang tussen de clusters. Dit voorstel is, na het nemen van vijf stappen, medio oktober gereed.

1. De eerste stap is de identificatie en categorisering van de deelgroepen voor het specialistisch aanbod. Onderzoeksbureau HHM heeft in maart jl. een analyse opgeleverd van het Awbz-aanbod in Haarlem. De verschillende Awbz-cliëntgroepen zijn in beeld gebracht, inclusief de kantelmogelijkheden per groep. Samen met een vergelijkbare analyse van de vraag vanuit Jeugd levert dit een beeld op van de uitdaging waar Haarlem voor staat.
2. Daarna worden de typen arrangementen en ondersteuningsroutes (toegang) bepaald. Hieraan worden de kwantitatieve gegevens van Jeugd en Awbz gekoppeld, om het volume van de verschillende arrangementen in te kunnen schatten.
3. Stap drie is het verder uitwerken van de kernfuncties en -actoren rondom het specialistisch aanbod. Dit gebeurt op basis van de nota Samen voor elkaar en de resultaten van de pilots.
4. Vervolgens wordt het type opdrachtgeverschap bepaald en de houding die de gemeente wil aannemen ten opzicht van de zorgaanbieders. De aanbieders hebben veel expertise en inzicht in de mogelijkheden binnen het specialistisch aanbod. Zij worden daarom bij deze stap betrokken. Op 6 juni jl. vond al een expertmeeting met vertegenwoordigers van verschillende aanbieders plaats over de kantel- en besparingsmogelijkheden.
5. De laatste stap is het inrichten van de contracteringssytematiek. Dit gaat over de vragen: hoe sturen we op de gewenste effecten en hoe prikkelen we de innovatie?

Na het doorlopen van deze stappen volgt een implementatieplan Specialistische zorg en een functioneel ontwerp voor contractering/inkoop.

F. Gedragsverandering

Opdracht

De nieuwe infrastructuur vraagt om ander gedrag van de professional en van de Haarlemmer. Met onder andere communicatie wordt hierop aangestuurd.

Resultaten

In juni zijn trainingen voor frontofficemedewerkers, beleidsmedewerkers en hun management gestart en ingepland tot de zomer. In deze trainingen staat de vraag centraal: hoe kom je in een ander gesprek met burgers als je kijkt naar wat zij wèl kunnen en ze zoveel mogelijk leidt naar informele zorgoplossingen? Welk gedrag vraagt dit van professionals met burgercontacten? Wat betekent dit voor beleidsmakers en accounthouders van gesubsidieerde organisaties? En hoe stuur je op ander gedrag bij medewerkers? In het najaar start een serie trainingen om bepaalde vaardigheden beter onder de knie te krijgen.

Dit najaar gaan we in gesprek met Haarlemmers aan de hand van het participatiemiddel Kans en Kracht. Vanuit verschillende karakters kunnen willekeurige Haarlemmers aan tafel in gesprek gaan over situaties waarin je kan raken en oplossingen waaraan je in eerste instantie denkt.

Het middel is een laagdrempelige manier om de complexiteit van de nieuwe infrastructuur bespreekbaar te maken.

De gesprekken zullen als olievlek bijdragen aan een veranderd besef onder de Haarlemmers dat we in een tijd van bezuinigingen tot andere keuzes komen bij het oplossen van sociaal-maatschappelijke hulpvragen.

Daarnaast verbinden we met het logo en de slogan ‘Samen voor elkaar, samen maken en zijn we de stad’ allerlei veranderingen, vernieuwingen en bestaande burgerinitiatieven die passen in het gedachtengoed van het sociaal domein.